

MATEŘSKÁ ŠKOLA JABLONEC NAD NISOU, PALACKÉHO 37, p. o.

Palackého 37, 466 01 Jablonec nad Nisou

IČ 72 74 34 33

Zvládneme to hravě

Název ŠVP: Zvládneme to hravě
Vzdělávací program: RVP PV 2019

Platnost: od 1. 9. 2020 do 31.8.2024

Č. j.: ŠVP 1/2020

Datum projednání v pedagogické radě: 26. 8. 2020

.....
ředitel školy
Mgr. Jana Brethová

.....
Razítko školy

Motto:

„Jsou dvě důležité věci, které bychom měli dát svým dětem.

Tou první jsou kořeny, tou druhou jsou křídla.“

Obsah

1. Identifikační údaje	4
2. Charakter a specifika budovy	5
3. Podmínky vzdělávání	5
3.1. Věcné podmínky	5
3.2. Životospráva	6
3.3. Psychosociální podmínky	6
3.4. Organizace chodu	7
3.5. Řízení mateřské školy	8
3.6. Personální a pedagogické zajištění	8
3.7. Spolupráce se zákonnými zástupci	9
3.8. Podmínky vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	9
3.9. Vzdělávání dětí nadaných	10
3.10. Vzdělávání dětí mladších tří let	11
4. Organizace vzdělávání	11
5. Charakteristika vzdělávacího programu	12
5.1. Zaměření školy	12
5.2. Cíle vzdělávacího programu	12
5.3. Metody a formy vzdělávání	14
5.4. Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	15
5.5. Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let	16
6. Vzdělávací obsah	16
6.1. Integrované bloky	16
6.1.1. Sluníčko se probudilo a jaro nám vykouzlilo	16
6.1.2. My si léto užijeme, sluníčkem se zahřejeme	20
6.1.3. Podzim, paní Bohatá, barví všechno do zlata	24
6.1.4. Paní Zima čaruje, bílou barvou maluje	27
6.2. Třídní vzdělávací plán	31
6.3. Dílčí projekty a programy	33
7. Systém evaluace	34

1. Identifikační údaje

Název školy: Mateřská škola Jablonec nad Nisou, Palackého 37, příspěvková organizace

Adresa školy: Palackého 37, 46601 Jablonec nad Nisou

Ředitelka školy: Mgr. Jana Brethová

Kontakt: 777 863 494

e-mail: spec.ms.jbc@seznam.cz

web: www.ms-hlaska.cz

IČ: 72743433

RED-IZO: 600077918

Odloučené pracoviště

Adresa: U Přehrady 4, 46601 Jablonec nad Nisou

Kontakt: 777 863 494

e-mail: 2msh@seznam.cz

Název zřizovatele: Statutární město Jablonec nad Nisou

Adresa zřizovatele: Mírové náměstí 3100/19, Jablonec nad Nisou, 46601

Kontakt: 483 357 111

Dlouhodobý záměr

Dlouhodobým záměrem mateřské školy je vytvářet image školy, o kterou je zájem ze strany veřejnosti, vytvářet podnětné prostředí pro rozvoj každého dítěte na základě pozitivního tvořivého klima a otevřeného partnerství rodina x škola, poskytování speciálně pedagogické a logopedické péče v běžných i speciálních třídách, nabídka logopedické péče pro děti z běžných mateřských škol, realizace služeb v oblasti vzdělávání pedagogů i široké veřejnosti formou seminářů a konzultací, interakce s mateřskými školami.

2. Charakter a specifika budovy

Mateřská škola je umístěna v lokalitě u jablonecké přehrady, v blízkosti centra města, v dostupnosti MHD. Mateřská škola má dvě budovy. Provoz mateřské školy je celodenní. Budova Palackého 37 je vilového charakteru, třídy jsou rozmístěny v jednotlivých patrech. Budova U Přehrady 4 je panelového typu a má bezbariérový přístup. U obou budov jsou prostorné zahrady s pískovišti, herními prvky a zelení.

Kapacita MŠ: 93 dětí

Počet tříd: 6

Budova Palackého 37 3 třídy

z toho 1 běžná
2 speciální

Budova U Přehrady 4 3 třídy

z toho 1 běžná
2 speciální

Počet dětí v běžných třídách: 24

Počet dětí ve speciálních třídách: 9–12

3. Podmínky vzdělávání

3.1. Věcné podmínky

Prostředí mateřské školy je přizpůsobeno všem dětem, dětem bez postižení i se speciálními vzdělávacími potřebami. Třídy mateřské školy jsou dostatečně prostorné, členěné do hracích zón, rozdělené na třídu a hernu. V každé třídě je prostor pro relaxaci. Ke každé speciální třídě náleží pracovna pro individuální logopedii a individuální péči. Všechny třídy jsou vybavené nábytkem odpovídajícím antropometrickým požadavkům. Vybavení hračkami, pomůckami, náčiním, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí, jejich věku, jejich dovednostem a možností, je průběžně obnovováno, doplňováno a využíváno. Koncepce pořizování vybavení směřuje k podpoře dětského rozvoje tak, aby splňovala nároky vývoje osobnosti u všech dětí. Hračky a pomůcky jsou umístěny tak, aby si je děti mohly samostatně brát. Děti si vybírají hračky samy, průběžně je uklízejí a mění. V běžných třídách jsou využívány multifunkční dotykové displeje, speciální třídy jsou vybaveny tablety a iPadem. Děti se se svými výtvary podílejí na výzdobě interiéru budov, dětské práce jsou dětem i rodičům přístupné, výtvary dětí jsou obměňovány a vystavovány na chodbách, v šatnách a ve třídách. Obě budovy mateřské školy mají školní zahrady, které jsou vybaveny dřevěnými prvky se skluzavkami a domečky, pískovišti, prolézačkami s tunely, místy pro klidové aktivity se zahradním nábytkem, místy pro výtvarné tvoření i místy pro volný pohyb.

Všechny prostory budov mateřské školy vyhovují hygienickým normám, jsou pravidelně kontrolovány a zabezpečovány.

Učitelkám jsou k dispozici knihovny a kabinety s rozmanitými pomůckami didaktického, mechanického i kompenzačního rázu. Kompenzační pomůcky pro speciální péči jsou dle možností průběžně pořizovány vzhledem k potřebám dětí. Mateřská škola vlastní keramickou pec. Obě budovy mateřské školy jsou vybaveny kopírkou a počítači.

V následujících letech je potřeba zaměřit se na renovaci zahrad a zahradních prvků s rozmanitější nabídkou přírodních prvků rozvíjejících celkovou osobnost dítěte. Plánujeme nákup multifunkčních displejů nebo interaktivních tabulí do všech tříd.

3.2. Životospráva

Režim dne jednotlivých tříd zachovává denní rytmus a harmonogram dne není pevně stanoven, je flexibilní, vychází z potřeb, zájmu a možností dětí. Dětem je poskytován dostatečně dlouhý čas na jednotlivá jídla, stoluje se v harmonickém prostředí.

Jídelníček je sestavován dle platných předpisů a požadavků spotřebního koše, odpovídá vyváženému a zdravému stravování. Do jídelníčku je každodenně zařazováno ovoce a syrová zelenina, jsou zařazovány zeleninové saláty, tepelně zpracovaná zelenina. Mezi jídly je dodržován stanovený interval, maximálně tři hodiny, dle rozpisu jednotlivých tříd. Po celý den je k dispozici dostatek tekutin, děti pijí samostatně a dle potřeby celý den.

Pobyt venku je každodenní a za každého počasí, po dostatečně dlouhou dobu s ohledem na kvalitu ovzduší a příznivost počasí. Po celý rok se vzdělávací aktivity a činnosti přesunují i do pobytu venku.

Dětem je umožňován přirozený a spontánní pohyb v prostorách, venku i na zahradě, k dispozici je různorodé náčiní a nářadí pro pohybové aktivity, děti jsou informovány o bezpečnosti jejich využívání.

Dbáme na střídání vzruchových a útlumových aktivit, řízených a neřízených činností dle potřeb dětí včetně potřeby spánku a odpočinku jednotlivých dětí. Dětem jsou utvořeny podmínky pro odpočinek i jeho individuální délku.

Pedagogové upřednostňují zdravý životní styl, motivují děti k vytváření správných vzorců.

Cílem pedagogů je vyhledávat a nacházet projekty týkající se zdravého životního stylu, inspirovat se a vytvářet vlastní projekty v této oblasti.

3.3. Psychosociální podmínky

V prostředí mateřské školy panuje přívětivá atmosféra, je rozvíjena vzájemná komunikace s dětmi i rodiči každodenním přivítáním. Učitelky se všemi zaměstnanci budují pozitivní klima, dbají o vzájemnou komunikaci s respektem. Vzájemná souhra všech pracovníků, jejich vzájemná vstřícnost, ochota a souhra pedagogického a provozního personálu hrají důležitou roli při vytváření pozitivního klima školy. Za nejdůležitější považujeme rozvíjení vzájemné komunikace mezi všemi pracovníky mateřské školy,

otevřené řešení konfliktních situací a nedorozumění. Silnou stránkou kolektivu je dobrá spolupráce s provozním personálem, otevřené jednání a vzájemné si sdělování připomínek, nápadů a podnětů. Působení kolektivu se pozitivně odráží na vztazích mezi dětmi, kolektivem mateřské školy i rodiči.

Pedagogové respektují a uspokojují potřeby dětí, které se mohou s důvěrou obrátit na dospělého se svým přáním a problémem, s jakýmkoli sebevyjádřením. Dětem je umožněno různě dlouhé adaptační období, pokud ho potřebují. Mají možnost dokončit činnost či aktivitu ve vlastním tempu dle jejich možností a schopností. Učitelka dítěti dává instrukce a úkoly, které jsou přiměřené věku, individuálním zvláštnostem a nadání, bez spěchu, nervozity a nepřiměřené zátěže. Děti jsou seznamovány s harmonogramem dne, s obsahem a aktivitami. Veškeré změny jsou okomentovány.

Základem pedagogického působení učitele je uplatňování empatie, otevřenosti a přímého jednání vůči dětem, vlastního vzoru a začleňování kooperativních her a činností, her s navozováním problémů a situací s důrazem na prevenci a nalézání vlastního řešení v problémových situacích. Učitelka si všímá vzájemných vztahů, změn v chování a jednání dětí, zvláštních projevů emocí, zmíněné konzultuje s kolegyněmi ve třídě a s rodiči, stmeluje třídní kolektiv, vytváří pocit sounáležitosti a místa ve skupině. Každé dítě má svůj status ve skupině dětí ve třídě. Každé dítě je přijímáno. Děti se podílejí na tvorbě třídních pravidel a učitelky vedou děti k jejich respektování a dodržování.

Děti se podílejí na tvorbě aktivit a jejich obsahu, mají možnost dotvářet činnosti. Učitelka přihlíží při volbě činností k možnostem, schopnostem, individuálním zvláštnostem a naladění dítěte. Dětem podává zpětnou vazbu o jejich chování a jednání, o průběhu celého dne i jednotlivých činností, pozitivně motivuje děti k výkonu, dokončení činnosti a splnění cíle, je všem dětem nápomocná při řešení problémů.

Mezi učitelkami a dětmi je vytvořena atmosféra vzájemné důvěry a tolerance, jsou k sobě zdvořilí a vzájemně se umí požádat o pomoc.

3.4. Organizace chodu

Harmonogram dne v jednotlivých třídách je flexibilní se zřetelem na dobu pobytu venku a tříhodinový interval mezi jídly. Učitelky sestavují režim dne s ohledem na individuální možnosti dětí, jejich aktuální naladění a potřeby. Nabízejí dětem spontánní i řízené aktivity rozvíjející celou osobnost dítěte, poměr předkládaných činností je vyvážený s přiměřenými materiálními podmínkami. Poskytují dětem dostatek prostoru pro spontánní hru, vytvářejí s nimi podmínky pro herní zázemí, soukromí a bezpečí včetně relaxačních míst pro odpočinek. Učitelky respektují dokončení činnosti, upozorňují na ukončení aktivit s dostatečným předstihem. Spontánní aktivity učitelky využívají k diagnostice a pozorování dětí, vedou je k vlastní iniciativě a experimentování při hrách a činnostech. Učitelky sledují vývoj dětí, zaznamenávají jejich pokroky. Vzdělávají děti individuálně, ve skupinách i frontálně. Učitelky pravidelně zařazují pohybové aktivity zaměřené na správné držení těla, rozvoj jemné i hrubé motoriky, při cvičení vždy dbají na správné provádění cviků. Odpolední harmonogram činností je koncipován z hlediska odpočinkových potřeb dětí, je zachováván přibližně půlhodinový odpočinek na lůžku, poté se děti věnují klidovým činnostem, mají možnost odejít od činností a opětovně odpočívat.

3.5. Řízení mateřské školy

Mateřská škola je vedena v atmosféře vzájemné důvěry, pochopení, tolerance, otevřené komunikace, řešení konfliktních situací a nedorozumění, vytváření pozitivního klima, podpory vzájemné spolupráce, vzájemná vstřícnost, ochota a souhra všech zaměstnanců, otevřené jednání a vzájemné si sdělování připomínek, nápadů a podnětů. Zaměstnanci mají dané kompetence, jsou zapojováni do řízení školy, podílejí se na tvorbě aktivit a činností mateřské školy, mají právo vlastního názoru a připomínek, mají prostor k rozhodování a realizaci vlastních nápadů. Kompetence, povinnosti, pravomoci a úkoly jsou dány v pracovních náplních, plánu kompetencí a kontroly a ve směrnících mateřské školy. Zaměstnanci jsou motivováni k týmové kooperaci a jejich práce je pravidelně vyhodnocována. Interní informační systém je založen na osobním, telefonickém jednání a emailové poště, účasti na poradách, písemných informacích. Pravidelně jsou pořádány porady pedagogické i provozní. Školní vzdělávací program a autoevaluační zprávy jsou tvořeny a zpracovávány ředitelkou a zástupkyní školy ve spolupráci s ostatními pedagogy na základě analýzy stávajícího stavu včetně zhodnocení uplynulého období. Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem i dalšími organizacemi.

Vnější informační systém je zajištěn prezentacemi mateřské školy, webovými stránkami, komunikací s rodiči, veřejností, osobním jednáním, informačním materiálem MŠ Hláska. Mateřská škola se účastní veřejných vystoupení, výstav a soutěží, grantových výzev, pořádá dny otevřených dveří, dílny a zábavná tematicky zaměřená odpoledne pro rodiče s dětmi.

3.6. Personální a pedagogické zajištění

V mateřské škole pracují odborně kvalifikované učitelky, ve speciálních třídách pracují také pedagogičtí a osobní asistenti, v běžných třídách pracují pedagogičtí asistenti na základě podpůrných opatření. V běžných i speciálních třídách dochází k překrývání učitelů pro zajištění kvalitního vzdělávání dětí.

Práce v mateřské škole vyžaduje notnou dávku trpělivosti, empatie a tolerance, promyšlenou přípravu a specifický přístup učitelek k dětem. Učitelky se účastní vzájemných náslechů, seminářů, přednášek, školení dle svého zaměření a zaměření mateřské školy, vzájemně sdílejí zkušenosti, získané vědomosti a poznatky, využívají samostudia, sebevzdělávají se ve studiu speciální pedagogiky, vzdělávají se v oborech přínosných pro předškolní vzdělávání. Osobní asistentky se vzdělávají v programech zaměřených na zvyšování kvalifikačních předpokladů a nových metod práce s dětmi.

Kritéria výběru zaměstnanců

Důležitou podmínkou práce v mateřské škole speciální je pozitivní vztah k dětem, jejich přijetí, pochopení, tolerance, uvědomění si jejich možností a schopností, umění individuálního přístupu.

Pro učitelky je požadováno pedagogické vzdělání, popřípadě doplněné studiem oboru speciální pedagogiky. Nezbytné je celoživotní vzdělávání v tomto oboru. Požadavkem na učitelky v běžné třídě je splnění odborné kvalifikace.

Provozní zaměstnanci jsou přijímáni na základě fyzické způsobilosti, důraz klademe na ochotu, vstřícnost, pozitivní vztah k dětem a vzájemnou spolupráci mezi všemi zaměstnanci.

3.7. Spolupráce se zákonnými zástupci

Spolupráce, řešení vzniklých situací a problémů probíhá na základě partnerského trojúhelníku **mateřská škola – dítě – rodiče**. Rodiče mají přístup do tříd, mají možnost účastnit se vzdělávacího procesu v mateřské škole, konzultovat s učitelkami, při návštěvách odborníků v mateřské škole jsou zváni k poradám a konzultacím. Učitelky zachovávají diskrétnost ohledně důvěrných informací.

Aktivně spolupracují s učitelkami při realizaci tematických plánů, podporují děti k vypracování „domácích úkolů“, účastní se třídních schůzek, individuální speciálně pedagogické péče, besídek, odpoledních aktivit.

Rodiče budou mít možnost vyjádření se k chodu mateřské školy svými připomínkami, náměty a dotazy formou anonymního dotazníku a schránky.

Úzká spolupráce s rodiči probíhá formou spolku RADOST při MŠ Hláska z.s., který pomáhá rozvoji mateřské školy a jejím aktivitám finančně i materiálně.

3.8. Podmínky vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Mateřská škola disponuje 4 speciálními třídami, ve kterých je různé složení dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Děti ve speciálních třídách jsou vřazeny na základě doporučení školského poradenského zařízení. V každé třídě pracují 2 učitelky, 1 pedagogický asistent, v některých třídách je využíván i osobní asistent. V těchto třídách je počet dětí od 9 do 12. S dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami se pracuje ve skupině i individuálně.

Mateřská škola má zřízeny 2 běžné třídy, do kterých lze integrovat dítě se speciálními vzdělávacími potřebami na základě doporučení školského poradenského zařízení. Asistent pedagoga může působit v běžné třídě u dítěte se SVP na základě přiznaného podpůrného opatření. Vzdělávání dětí se SVP v běžných třídách probíhá ve skupině i individuálně, jsou využívány didaktické a kompenzační pomůcky, vzdělávací obsah je uzpůsoben druhu postižení, možnostem, schopnostem a dovednostem dítěte se SVP.

- **v oblasti vzdělávání dětí s tělesným postižením:**

Budova U Přehrady 4 má bezbariérový přístup pro děti s tělesným postižením. Je zabezpečen pohyb těchto dětí v prostorách třídy, herny, jídelny, sociálního zařízení, šatny a prostor pro pohybové aktivity. Pro děti jsou pořízeny kompenzační a didaktické pomůcky pro rozvoj pohybu a celé osobnosti.

- **v oblasti vzdělávání dětí se zrakovým postižením:**

Děti se zrakovým postižením jsou rozděleny do všech speciálních tříd. Mají k dispozici kompenzační a didaktické pomůcky, jsou pro ně vytvářeny speciální edukační materiály a pomůcky, výuka je přizpůsobena jejich postižení. Je dodržována předepsaná zraková hygiena, prostředí je bezpečné a zajištěné pro samostatný pohyb dětí ve všech prostorách třídy.

- **v oblasti vzdělávání dětí se sluchovým postižením:**

Děti se sluchovým postižením jsou rozděleny do všech speciálních tříd. Mají k dispozici kompenzační a didaktické pomůcky, jsou pro ně vytvářeny speciální edukační materiály a pomůcky, výuka je přizpůsobena jejich postižení. Vzdělávání probíhá v doporučeném komunikačním systému.

- **v oblasti vzdělávání dětí s mentálním postižením:**

Děti s mentálním postižením jsou rozděleny do všech speciálních tříd. Mají k dispozici kompenzační a didaktické pomůcky, jsou pro ně vytvářeny speciální edukační materiály a pomůcky, výuka je přizpůsobena jejich postižení. Důraz je kladen na rozvoj sebeobsluhy a samostatnosti v praktických činnostech.

- **v oblasti vzdělávání dětí s poruchami pozornosti a vnímání (děti s poruchou učení a chování):**

Děti s tímto postižením jsou rozděleny do všech speciálních tříd. Mají k dispozici kompenzační a didaktické pomůcky, jsou pro ně vytvářeny speciální edukační materiály a pomůcky, výuka je přizpůsobena jejich postižení.

- **v oblasti vzdělávání dětí s poruchami řeči:**

Mateřská škola zajišťuje kolektivní i individuální logopedickou péči ve speciálních třídách, v běžných třídách probíhá logopedická prevence. Spolupráce s rodiči v rámci logopedické péče probíhá formou přímé účasti a pravidelných konzultací. Úzce spolupracujeme se SPC pro děti s narušenými komunikačními schopnostmi v Liberci a klinickými logopedy.

- **v oblasti vzdělávání dětí s více vadami a autismem:**

Děti s více vadami a autismem jsou rozděleny do všech speciálních tříd. Je zajištěno osvojování specifických dovedností včetně sebeobsluhy. K rozvoji celé osobnosti dětí jsou využívány kompenzační a didaktické pomůcky. Komunikace probíhá dle doporučení odborného pracoviště. Vzdělávací prostředí je pro dítě klidné a podnětné, jsou vytvořeny podmínky pro adaptaci a začlenění do kolektivu.

3.9. Vzdělávání dětí nadaných

V běžných třídách je zajištěno vzdělávání dětí mimořádně nadaných na základě doporučení školského poradenského zařízení. Realizují se daná podpůrná patření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb, spolupráce s rodiči, školskými poradenskými zařízeními i dalšími odborníky. Děti se vzdělávají ve skupině i individuálně, dostávají specifické a náročnější vzdělávací nabídky s ohledem na jejich zájem, mimořádné schopnosti a nadání. Jsou využívány didaktické pomůcky pro rozvoj jejich nadání. Cílem vzdělávání dětí mimořádně nadaných je stimulace rozvoje jejich potenciálu v přímé úměře s rozvojem celé osobnosti.

3.10. Vzdělávání dětí mladších tří let

Do mateřské školy mohou být přijaty i děti mladší tří let. Těmto dětem jsou přizpůsobeny psychosociální podmínky, životospráva, organizace vzdělávání včetně jeho obsahu a v neposlední řadě i věcné podmínky.

4. Organizace vzdělávání

Mateřská škola je šestitřídní škola s hlavním sídlem v Palackého 37 a odloučeným pracovištěm U Přehrad 4. V budově Palackého je 1 běžná třída a 2 speciální. V budově U Přehrad je 1 běžná třída a 2 speciální. Děti jsou zařazovány do tříd zpravidla podle věku. Třídy jsou heterogenní.

Kritéria pro přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání jsou zveřejňována na webu mateřské školy, zákonní zástupci stvrzují seznámení s kritérii při zápisu.

Do běžných tříd jsou přijímány děti bez speciálních vzdělávacích potřeb i se speciálními vzdělávacími potřebami s doporučením školského poradenského zařízení.

Do speciálních tříd mateřské školy jsou přijímány děti s narušenou komunikační schopností, mentálním, tělesným nebo smyslovým postižením, děti s kombinovanými vadami, děti s poruchou PAS, hyperkinetickým syndromem a ADHD, poruchami chování, poruchou pozornosti a soustředěnosti, děti se sníženou adaptabilitou a děti s psychickými problémy na základě doporučení školského poradenského zařízení (pedagogicko psychologická poradna, speciálně pedagogická centra).

Kritéria pro přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání ve speciálních třídách

- doporučení školského poradenského zařízení
- věk dítěte dle platné současné legislativy

Zařazování do jednotlivých tříd se odvíjí především od věku dětí, stanovených diagnóz, závažnosti postižení. Třídy jsou heterogenní s maximálním počtem 12 dětí.

Ve speciálních třídách pracují dvě učitelky a jeden pedagogický asistent, v některých třídách i osobní asistent, kteří spolu úzce spolupracují při řízených, neřízených a individuálních činnostech.

Učitelky vypracovávají pro děti s podpůrnými opatřeními vzdělávací plány. Individuální vzdělávací plán je vypracováván na základě doporučení školského poradenského zařízení a na základě žádosti zákonného zástupce dítěte.

Kritéria pro přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání v běžných třídách

- věk dítěte dle platné současné legislativy
- trvalé bydliště v Jablonci nad Nisou

Režim dne jednotlivých tříd není pevně stanoven, vychází z potřeb, zájmu a možností dětí. Po celý den je k dispozici dostatek tekutin, jídelníček je sestavován dle platných předpisů a požadavků spotřebního koše, odpovídá vyváženému a zdravému stravování. Do pobytu venku jsou zařazovány sezónní činnosti (zahradu školy, okolí). Dbáme na střídání vzruchových a útlumových aktivit (spánku a odpočinku jednotlivých dětí, řízených a neřízených činností).

Individuální vzdělávání

Zákonní zástupci mohou požádat o způsob plnění povinného předškolního vzdělávání formou individuálního vzdělávání. Zákonný zástupce oznámí ředitelce školy nejpozději 3 měsíce před začátkem školního roku volbu tohoto způsobu plnění povinného předškolního vzdělávání. Zákonný zástupce dítěte je povinen dostavit se s dítětem do mateřské školy v období mezi 27. listopadem až 7. prosincem daného roku k povinnému ověření úrovně očekávaných výstupů předškolního vzdělávání, které jsou přílohou ŠVP MŠ Hláska. Přesný termín ověření bude dohodnut při oznámení o individuálním vzdělávání dítěte zákonnými zástupci ředitelce mateřské školy. Pokud se zákonní zástupci v dohodnutém termínu nedostaví s dítětem k přezkoušení, budou písemně vyzváni a bude jim stanoven náhradní termín. Pokud se zákonní zástupci nedostaví ani v náhradním termínu, ředitel školy rozhodne ve správním řízení o ukončení individuálního předškolního vzdělávání a dítě je povinno nastoupit k pravidelné denní docházce. V případě, že se zákonný zástupce rozhodne požádat o individuální vzdělávání v průběhu školního roku, oznámí tuto skutečnost ředitelce mateřské školy. Individuální vzdělávání se ukončuje rozhodnutím ředitele mateřské školy ve správním řízení. Zákonný zástupce podá žádost o ukončení individuálního vzdělávání.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

5.1. Zaměření školy

Mateřská škola je zaměřena na speciálně pedagogickou činnost, především na logopedickou prevenci a reedukaci, na posilování a vyrovnávání všech psychomotorických oblastí.

5.2. Cíle vzdělávacího programu

Vzdělávací program MŠ Hláska vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a je určen dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a dětem bez speciálních vzdělávacích potřeb. Do ŠVP MŠ Hláska je implementován zrealizovaný projekt "Cílené posilování a vyrovnávání všech oslabených psychomotorických oblastí u dětí předškolního věku se speciálními vzdělávacími potřebami". Tento program je zaměřen na rozvoj všech psychomotorických funkcí, jejich propojení, posílení a vyrovnání, pochopení a využití intermodálního kódování. Záměrem vzdělávacího programu je důraz na celkovou osobnost dítěte, příprava pro život a uplatnění se v něm dle jeho schopností a možností, podpora zdravého sebevědomí, umění se prosadit v běžných situacích a získané informace, vědomosti a dovednosti aplikovat v životě.

„Žije-li dítě káráno, naučí se odsuzovat.

Žije-li dítě v nepřátelství, naučí se útočit.

Žije-li dítě v posměchu, naučí se vyhýbavosti.

Ale žije-li dítě v povzbuzení, naučí se trpělivosti.

Žije-li dítě s pochvalou, naučí se oceňovat.

Žije-li dítě v poctivosti, naučí se spravedlnosti.

Žije-li dítě v bezpečí, naučí se věřit.

Žije-li dítě přijímáno a obklopeno přátelstvím, naučí se hledat ve světě lásku.“

Dorothy Lew Nolte

Vzdělávacím cílem mateřské školy je komplexní vzdělávání dětí bez postižení i s různými handicapy. Ve vzdělávacím procesu považujeme za stěžejní individuální činnost se specifickým přístupem ke každému dítěti a vzájemnou kooperaci a empatii mezi dětmi. Přítomnost dítěte v mateřské škole dává možnost zařadit se do kolektivu vrstevníků, sžít se s nimi, prožít první běžné úspěchy i problémy, naučit se je řešit a vyrovnat se s nimi.

Specifikum výchovně vzdělávacího působení v běžných třídách spočívá v rovnoměrném rozvoji celé osobnosti dítěte s ohledem na jeho věk a možnosti, v individuálním zaměření ke každému dítěti v oblasti vyrovnávání a posilování všech psychomotorických funkcí včetně prevence logopedických vad. Běžné třídy zajišťují kvalitní integraci a rozvoj potenciálu s důrazem na individuální přístup ke každému dítěti. V běžných třídách mateřské školy je kladen důraz na vyváženost řízených a neřízených činností vycházejících z integrovaných bloků nabízených dětem se zachováním individuálního přístupu.

Specifikum práce ve speciálních třídách mateřské školy spočívá ve vyrovnání se nebo odstranění handicapu, přijetí ho a zvládnutí se s ním sžít, přípravě na život a na situace z něho vyplývající. Snažíme se vychovat samostatného, zdravě sebevědomého a cílevědomého člověka. Vlastním příkladem a výchovným působením vedeme děti k přijetí mravních hodnot, jejich zafixování a využívání v dalším životě. Naším cílem je bezproblémový nástup dětí do školy, zvládnutí sociálních vztahů a orientace v běžném životě. Těžiště práce učitelek tkví v individuální péči a přístupu k jednotlivým dětem vycházející z potřeb, možností, schopností dětí a jejich osobnosti. Je zajištěna odborná péče dětem s postižením, která se uskutečňuje formou individuálních činností, především logopedie, grafomotoriky a posilování dílčího oslabení výkonu. Paralelně s individuální péčí probíhají denní vzdělávací činnosti jako v běžné mateřské škole. Je využíváno rovnováhy řízených a neřízených činností, poměr je dán osobnostmi dětí, druhem a stupněm postižení.

5.3. Metody a formy vzdělávání

Základním principem, ze kterého vychází ŠVP, je respekt vývojových specifíků dětí předškolního věku, jejich včlenění do obsahu, forem a metod jejich vzdělávání, a tím rozvíjet a vzdělávat osobnost dítěte dle jeho možností, dovedností a potřeb. Je kladen důraz na osvojování klíčových kompetencí v rámci různých programů a projektů s využitím vhodných forem i metod vzdělávání.

Volba metod práce s dětmi je důležitou součástí plánování vzdělávací práce. Výběr metod závisí na složení třídy, věku dětí, jejich možnostech, schopnostech a dovednostech.

Kooperativní učení hrou je metoda k utváření příznivého klima ve třídě, která napomáhá rozvoji poznávacích procesů, spolupráce mezi dětmi, podporuje setrvání u úkolu a posiluje atmosféru společenství, pomoci a soudržnosti.

Situační učení klade důraz na zážitky, využívá zkušeností dětí a jeho prostřednictvím dítě získává zážitek nový. Spočívá v navozování situací přizpůsobených schopnostem a možnostem dítěte a učí jej vyrovnávat se s nimi a připravuje ho obdobné situace v budoucím životě dítěte.

Individuální přístup využívaný ve všech třídách k rozvoji osobnosti dítěte s přihlédnutím k individuálním zvláštnostem dítěte (děti se SVP, děti mimořádně nadané, děti mladší tří let, děti v běžných třídách).

Spontánní sociální učení založené na spontánním sociálním napodobování je důležitou metodou ve vzdělávání dětí v mateřské škole, při které je důležitý vzor učitelky.

Hra jako metoda učení podporuje spontaneitu dětí, které si volí námět, cíl a prostředky dle svého zaměření a zájmu.

Kooperativní učení rozvíjí a upevňuje vztahy mezi dětmi, komunikaci a myšlení. Je využíváno především u předškolních dětí.

Distanční vzdělávání probíhá formou individuálních konzultací. Mateřská škola jej poskytuje při krizových nebo mimořádných opatřeních (například mimořádná opatření KHS nebo plošná opatření ministerstva zdravotnictví) nebo z důvodu nařízení karantény, kdy je znemožněna osobní přítomnost dětí v mateřské škole, pro něž je předškolní vzdělávání povinné. Obsah vzdělávání je uzpůsoben daným okolnostem, možnostem a podmínkám (speciální vzdělávací potřeby, zdravotní stav, materiální podmínky, zázemí rodiny apod.). Veškeré aktivity jsou cílené na rozvoj celé osobnosti dítěte a na systematickou přípravu na vzdělávání v základní škole.

V rámci neřízených činností jsou dětem nabízeny aktivity a hry týkající se tématu třídního vzdělávacího programu.

Jsou využívány formy vzdělávání – individuální, skupinová a frontální. Formy vzdělávání se prolínají v závislosti na druhu řízené činnosti, na dovednostech a možnostech dětí, na složitosti úkolu a domluvě personálu ve třídě.

Stěžejní metodou i formou MŠ Hláska je **kolektivní logopedické cvičení**, které je prováděno každodenně a je nedílnou součástí vzdělávacího obsahu. Hravou formou se každodenně procvičují jednotlivé hlásky. Součástí cvičení je i nácvik správného dýchání, oromotorické cviky, hry se zvuky a

slovy, rozvoj slovní zásoby, komunikace. Je využíváno i k rozvoji zrakového, sluchového vnímání, hmatu, seriality, intermodality, paměti a pozornosti.

Navazující formou vzdělávání jsou **Metodické postupy k cílenému posilování a vyrovnávání všech oslabených psychomotorických oblastí**. Vlastní vytvořená **Metodika k cílenému posilování a vyrovnávání všech oslabených psychomotorických oblastí u dětí předškolního věku se speciálními vzdělávacími potřebami** obsahuje hry a činnosti k jednotlivým hláskám českého jazyka s propojením všech psychomotorických oblastí. K této metodice je využíván zásobník pracovních a grafomotorických listů vytvořených učitelkami mateřské školy Hláska.

Další důležitou formou předškolního vzdělávání je projekt **Cílený rozvoj předčtenářských a informačních dovedností u dětí předškolního věku se speciálními vzdělávacími potřebami**, který rozvíjí předčtenářské dovednosti, všechny formy komunikace, základy informační gramotnosti a v neposlední řadě i pozitivní vztah ke knize.

Prolínající formou vzdělávání je projekt **Děti na startu** zaměřený na celostní rozvoj osobnosti, pohybových dovedností, na hrubou a jemnou motoriku.

5.4. Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP

Plán pedagogické podpory (PLPP) je zpracováván učitelkami v běžných třídách pro děti s podpůrným opatřením prvního stupně, kterým nepostačuje zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb dítěte. S PLPP jsou seznámeni zákonní zástupci dítěte, kmenové učitelky s nimi plán konzultují a informují další učitele podílející se na vzdělávání dítěte. Následně je plán všemi zúčastněnými podepsán. PLPP obsahuje popis problémů dítěte, stanovení cílů podpory a způsobů vyhodnocování naplňování plánu. Mateřská škola průběžně PLPP vyhodnocuje a aktualizuje. PLPP vyhodnocuje nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrného opatření.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení IVP

Individuální vzdělávací plán (IVP) je zpracováván kmenovými učitelkami na základě doporučení školského poradenského zařízení pro dítě od druhého stupně podpůrných opatření a žádosti zákonného zástupce dítěte. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu (ŠVP) a obsahuje důležité údaje týkající se cíleného vzdělávání dítěte s ohledem na druh a stupeň podpůrného opatření. IVP podepisuje učitel, zákonný zástupce a příslušné školské poradenské zařízení. IVP je vyhodnocován třídními učitelkami průběžně. Naplňování IVP vyhodnocuje školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou nejméně jednou ročně.

Pravidla pro zapojení dalších subjektů

Mateřská škola spolupracuje s mateřskými a základními školami v regionu Jablonec nad Nisou formou konzultací, logopedickou péčí individuální i kolektivní, která probíhá realizací kroužku Zvládneme to hravě pro děti z běžných mateřských škol. Dále úzce spolupracuje se zřizovatelem, Statutárním městem

Jablonec nad Nisou, školskými poradenskými zařízeními v Jablonci nad Nisou, Liberci, Semilech, Nymburce, Praze, s centrem LIRA, NAUTISEM.

Zodpovědné osoby

Ve speciálních i běžných třídách jsou zodpovědnými osobami třídní učitelky. Vedou speciálně pedagogickou i pedagogickou péči, dokumentaci, podávají informace zákonným zástupcům.

Přehled předmětů speciálně pedagogické péče

Základem speciálně pedagogické péče je individuální speciálně pedagogická péče, kolektivní logopedická péče, individuální logopedická péče, které vycházejí z IVP, PLPP a portfolia dítěte.

5.5. Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Dětem dvouletým jsou zajištěny a přizpůsobeny didaktické, kompenzační a edukační pomůcky, obsah a délka vzdělávání jsou přizpůsobeny jejich potřebám a zájmům. Režim dne je upraven z hlediska jejich biologických a psychických potřeb.

6. Vzdělávací obsah

6.1. Integrované bloky

6.1.1. Sluníčko se probudilo a jaro nám vykouzlilo

Název integrovaného bloku	Sluníčko se probudilo a jaro nám vykouzlilo
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Záměrem integrovaného bloku je poznání a charakteristika ročního období jara, seznámení se s lidovými tradicemi a zvyky, vytvářet povědomí o úctě k nim, o úctě k lidským hodnotám, činnostem a produktům, prohlubovat u dětí citový zájem o rodinu a rodinné tradice, pěstovat v dětech umění rozlišit vhodné a nevhodné chování při setkání s lidmi, a zároveň projevit citlivost a ohleduplnost k jiným, utvořit si časové představy. Cílem je rozvoj předčtenářské gramotnosti s využitím dramatických, čtenářských a kreativních činností a rozvoj komunikativních dovedností a kompetencí.
Návrhy dílčích témat pro realizaci	<ul style="list-style-type: none">• Odkrývání jarního tajemství• S čím přichází jaro• Pojďme s knihou do pohádky• Moje štěstí, moje rodina• Jarní svátky• Co děláme celý den

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog	rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
		formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
		domluvit se slovy i gesty, improvizovat
		vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
		vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
		sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
		porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
		pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
		správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého	osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost	rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
		prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
		přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých	osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.) mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím	rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat domluvit se slovy i gesty, improvizovat vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění	rozvoj kooperativních dovedností	dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla spolupracovat s ostatními
se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout	seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat	poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí	utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	rozhodovat o svých činnostech vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení

6.1.2. My si léto užijeme, sluníčkem se zahřejeme

Název integrovaného bloku	My si léto užijeme, sluníčkem se zahřejeme
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Záměrem je seznámení s charakteristikou léta, s různými kulturami, jejich tradicemi, odlišnostmi nejen jazykovými, vytvářet povědomí o světě a vesmíru, jiných národech, rozvíjet ekologické myšlení a chování, znát svoje město a okolí, prostředí, ve kterém dítě žije, poznat sebe sama, uvědomit si vlastní identitu, možnosti, pochopit svoje práva a povinnosti, získat respekt k sobě i ostatním.
Návrhy dílčích témat pro realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Co jezdí, plave a létá • Až budeme velcí • Letní slavnosti • To jsem já, a to jsi ty • Svět kolem nás • Moje město • Jedeme na výlet

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat	poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	<p>zorganizovat hru</p> <p>uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)</p> <p>vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.</p> <p>uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je</p>
uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení	vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	<p>koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou</p> <p>zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí,</p>

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije	rozvoj společenského i estetického vkusu	vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	
	vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
	vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností	osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a	rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.),

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
situací a využívá je v dalších situacích	(pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
		přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
		záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
		vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní	rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí	ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
		ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
		vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
		poznat napsané své jméno
		poznat některá písmena a číslice, popř. slova
		sledovat očima zleva doprava
		rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
		poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
		utvořit jednoduchý rým
chápat slovní vtip a humor		
popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)		

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		sledovat a vyprávět příběh, pohádku naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé rozhodovat o svých činnostech uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon poznat napsané své jméno poznat některá písmena a číslice, popř. slova sledovat očima zleva doprava rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma utvořit jednoduchý rým chápat slovní vtíp a humor popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) sledovat a vyprávět příběh, pohádku naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným	poznávání jiných kultur	mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské	uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor),

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	škole, v dětské herní skupině apod.)	přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
	rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání	být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit	vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
	seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu	orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)

6.1.3. Podzim, paní Bohatá, barví všechno do zlata

Název integrovaného bloku	Podzim, paní Bohatá, barví všechno do zlata
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Smyslem integrovaného bloku je poznání ročního období a jeho charakteristiky, života, změn v přírodě, darů přírody, možností aktivit a činností v přírodě. Záměrem je stanovení, pochopení a přijetí pravidel soužití v kolektivu, vytváření prosociálních vztahů, podpora komunikace, rozvoj sociálního chování a jednání.
Návrhy dílčích témat pro realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Rozhlédni se kolem sebe • Cesta do hlubin přírody • Leť, dráčku, do oblak • Podzimní hrátky

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem	seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije	začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej	získání relativní citové samostatnosti poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
		zorganizovat hru
		uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
		vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
		uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky	pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci	rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
		formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
		porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
		domluvit se slovy i gesty, improvizovat
		vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo	osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
	uvědomění si vlastního těla	pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem zachovávat správné držení těla
komunikuje v běžných situacích bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
		porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
		porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim	rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole všímat si změn a dění v nejbližším okolí
	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění	vytváření pozitivního vztahu k intelektuální činností a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu	rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.) vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat	rozvoj kooperativních dovedností	dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla spolupracovat s ostatními

6.1.4. Paní Zima čaruje, bílou barvou maluje

Název integrovaného bloku	Paní Zima čaruje, bílou barvou maluje
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Záměrem integrovaného bloku je seznámení se s ročním obdobím, jeho charakteristikou, změnami, návaznostmi, možnostmi rozvoje estetického vnímání, fantazie, kreativity i experimentování, směřování ke kooperaci, vzájemné pomoci, vytváření povědomí o zdravém životním stylu, péče o zdraví, lidových tradicích a zvycích, rozvoj emočního vnímání, je aplikování získaných informací, zkušeností, dovedností do praktického života.
Návrhy dílčích témat pro realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zimní příroda • Moje tělo

Název integrovaného bloku	Paní Zima čaruje, bílou barvou maluje
	<ul style="list-style-type: none"> • Advent a Vánoce • Co se děje v zimě

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů	rozvoj a užívání všech smyslů	vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon poznat napsané své jméno poznat některá písmena a číslice, popř. slova sledovat očima zleva doprava rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma utvořit jednoduchý rým chápat slovní vtip a humor popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) sledovat a vyprávět příběh, pohádku naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
		nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
		řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy	rozvoj schopnosti sebeovládání	prožívat a dětským způsobem projevat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
	osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
		vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
		chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	počopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
<p>má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých</p>	<p>vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách</p>	<p>vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)</p>
		<p>zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.</p>
		<p>dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair</p>
<p>chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit</p>	<p>získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci</p>	<p>vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení</p>
		<p>rozhodovat o svých činnostech</p>
<p>dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)</p>	<p>vytváření základů pro práci s informacemi</p>	<p>vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení</p>
		<p>zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)</p>
	<p>osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)</p>	<p>naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit</p>
		<p>projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon</p>
		<p>poznat napsané své jméno</p>
		<p>poznat některá písmena a číslice, popř. slova</p>
		<p>sledovat očima zleva doprava</p>
		<p>rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci</p>

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		<p>poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma</p> <p>utvořit jednoduchý rým</p> <p>chápat slovní vtip a humor</p> <p>popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)</p> <p>sledovat a vyprávět příběh, pohádku</p> <p>naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)</p>
chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nezájem, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	<p>bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.</p> <p>odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná</p>
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem

6.2. Třídní vzdělávací program

Třídní vzdělávací program je tvořen integrovanými bloky, které na sebe navazují, jsou společné pro celou mateřskou školu a vycházejí ze vzdělávacích oblastí – biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální.

Témata vycházejí z ročních období jaro, léto, podzim, zima. Integrované bloky jsou pevně stanovené, korespondují s kompetencemi a dílčími cíli, směřují k očekávaným výstupům. Pedagogové volí konkrétní témata včetně jejich délky, obsahu pro danou třídu vzhledem k možnostem, dovednostem a potřebám dětí. Implementují dílčí projekty, aktivity v mateřské škole i mimo ni.

Tematické celky a konkrétní tematické plány jsou zpracovávány z hlediska časovosti a náplně různě v jednotlivých třídách. Vycházejí ze složení třídy, postižení dětí, potřeb, možností a schopností. Všemi integrovanými bloky prolíná výchova ke zdraví a prevence sociálně patologických jevů u dětí předškolního věku, které postihují celou osobnost a týkají se fyzického i psychického zdraví po celou dobu pobytu dětí v mateřské škole. Enviromentální výchova prolíná běžnými činnostmi v rámci režimu dne.

Plánovaná témata jsou obsahem třídních vzdělávacích programů, které jsou pracovními dokumenty. V plánech se zaměřujeme na vyváženost řízených a neřízených činností, na spolupráci s rodiči a zhodnocení jednotlivých plánů.

Učitelky tak mají možnost tvořivě, promyšleně, samostatně a kooperativně mezi sebou na třídě svobodně volit a dotvářet výchovně vzdělávací činnost. Mají možnost koncipovat i své vlastní třídní projekty.

Vzdělávací obsah vychází z jednotlivých vzdělávacích oblastí, jejichž záměry jsou přizpůsobeny dětem se speciálními vzdělávacími potřebami i dětem bez postižení a směřují k dosažení očekávaných výstupů. Očekávané konkretizované výstupy jsou naplňovány v rámci integrovaných bloků. U dětí se SVP jsou naplňovány s ohledem na druh a stupeň postižení, diagnózu dítěte, jejich schopností, možností, dovedností a potřeb. Očekávané konkretizované výstupy se promítají do individuálních plánů a do vzdělávacích plánů.

Dítě a jeho tělo

Záměrem vzdělávací oblasti je vytvoření fyzické a psychické rovnováhy, osvojení si pohybových schopností, dovedností a poznatků o lidském těle, uvědomění si vlastního těla a tělesného schématu, vytvoření správných životních návyků. Stěžejním vzdělávacím cílem je sebeobsluha, rozvoj hrubé, jemné motoriky, grafomotoriky, oromotoriky a logomotoriky, a zároveň logopedická prevence. Tato oblast součástí celého režimu dne, řízených i neřízených činností.

Dítě a jeho psychika

Cílem vzdělávací oblasti je podpora zdravého sebevědomí a sebejistoty dětí s postižením i dětí bez postižení, rozvoj psychické stránky dítěte, kognitivních procesů v souladu s možnostmi dítěte, rozvoj řečových schopností a komunikace, rozvoj emoční a sociálně volní oblasti. Specifikum mateřské školy speciální vyžaduje integrovat záměry této oblasti do všech činností během celého pobytu dětí v zařízení, zvláště v kolektivním logopedickém cvičení a při individuálních činnostech.

Dítě a ten druhý

Pro vysoký počet dětí s ADHD a poruchou PAS je nutné vytvářet přesná společenská pravidla a návyky, které děti formulují, kooperují při jejich vytváření, přijímají je za své a řídí se jimi. Děti si uvědomují statut ve skupině vrstevníků, komunikují s ostatními, projevují empatii, vyhledávají a přijímají do hry všechny děti. Oblast je naplňována především v neřízených činnostech – volné hry, pobyt venku, odpolední činnosti, přechodové chvíle a sebeobslužné činnosti.

Dítě a společnost

Záměrem oblasti je společenské soužití dětí bez handicapu a dětí s různým druhem a stupněm postižení ve třídách, respektování a tolerance, navazování kamarádských vztahů, kooperace mezi vrstevníky, umění zvládat běžné režimové i životní situace, jejich změny, osvojení si základů mezilidských vztahů a

v neposlední řadě seznamování se s jinými kulturami. K naplňování této oblasti dochází opět v průběhu celého režimu dne.

Dítě a svět

Dílčím cílem oblasti je povědomí o prostředí, v němž dítě vyrůstá, o živé a neživé přírodě, ekologickém myšlení a chování. Součástí oblasti je adaptabilita na prostředí mateřské školy, sociální informovanost a uvědomění si a rozlišení bezpečí a nebezpečí v okolním světě. Specifickými činnostmi rozvíjejícími tuto oblast jsou návštěvy divadel, prezentace mateřské školy v rámci veřejných vystoupení a výstav, plavání, jízda na koni, výlety a řízené činnosti.

6.3. Dílčí projekty a programy

Komplexní péče zahrnuje i další aktivity.

- **Jízda na koni** – tato aktivita přispívá k všestrannému rozvoji dětí, posiluje správné držení těla, prohlubuje správné dýchání, rozvíjí jemnou a hrubou motoriku a v neposlední řadě je využívána k individuální logopedické péči. Díky kontaktu dítěte s koněm dochází u dětí ke zklidnění a uvolnění napětí, překonání strachu ze zvířete. Při této činnosti jsou děti spjaty se živou přírodou. Pro děti s tělesným postižením je jízda na koni součástí rehabilitační péče.
- **Plavání** – je každoročně organizováno pro nejstarší děti v mateřské škole dle zájmu rodičů. V bazénu jsou děti rozděleny do malých skupin podle plaveckých dovedností. Hravou formou se děti seznamují s vodou a činnostmi provozovanými v bazénech.
- **Výtvarné činnosti** – jsou realizovány v průběhu dopoledních činností. V těchto činnostech jsou dětem nabízeny netradiční výtvarné techniky a materiály. Výsledné produkty si děti odnášejí domů. Výtvarné činnosti nepřinášejí jenom radost z vytvořeného díla, ale opět přímo souvisí s celkovým psychomotorickým rozvojem dítěte. V souvislosti s jemnou motorikou děti pracují s keramickou hlinou, zapojují fantazii, tvořivost, samostatnost a zručnost.
- **Zvládneme to hravě** – obsah vychází z realizovaného projektu. Obsahem odpoledního aktivity je cílené posilování oslabených psychomotorických oblastí včetně logopedické péče u dětí předškolního věku, konzultace s rodiči v oboru poradenství. Tato aktivita je určena dětem se SVP z MŠ, dětem z běžné třídy a dětem z běžných MŠ z okresu Jablonec n. N. a jejich rodičům. Je realizována formou odpoledních aktivit, které v sobě zahrnují hry a činnosti na podporu rozvoje řeči, komunikaci, na správnou výslovnost, na samostatné vyjadřování, vedení rozhovoru, na porozumění řeči, na gramatickou správnost projevu a na všechny čtyři roviny jazykového vývoje. Obsahem je rozvoj správného dýchání, oromotorické cviky na rozvoj mluvidel, rozvoj fonemického sluchu, podpora řečového rozvoje s propojením zrakového, sluchového a hmatového vnímání a rozvoje jemné a hrubé motoriky včetně grafomotoriky.
- **Šikovné ručičky** – cílem aktivity je rozvoj jemné motoriky, manipulačních činností, rozvoj kreativity a estetického citění. Obsahem jsou výtvarné a pracovní činnosti.
- **Kuchtič** – cílem aktivity je poznávání vlastností surovin a jejich využití ke kulinářským experimentům, rozvoj samostatnosti a kreativity. Obsahem je vytváření vlastních kulinářských výrobků.
- **Muzikoterapie v pohádce** – cílem aktivity je rozvoj sluchového a muzikálního vnímání, rozvoj citu pro rytmizaci a melodizaci, rozvoj schopnosti projekce osobnosti do hudebního vyjádření. Obsahem je propojení hudebního sebevyjádření s pohybem, rytmizací, poslechem a dramtizací.

- **Děti na startu** – mateřská škola se účastní celonárodního projektu, jehož cílem je rozvoj pohybových schopností a dovedností, hrubé motoriky, koordinace pohybu.
- **Angličtina hrou** – cílem aktivity je seznamování dětí s cizím jazykem formou hry a zábavného učení
- **Přemýšlej a táhni figurou** – cílem aktivity je seznámení dětí s deskovými hrami, podpora logického a strategického myšlení

7. Systém evaluace

Oblast	Cíle a kritéria	Nástroje	Časové rozvržení	Zodpovědnost
Koncepce a rámec školy	Naplňování dlouhodobého záměru mateřské školy Naplňování ŠVP, kvalita podmínek vzdělávání – materiální podmínky, organizace vzdělávání, vedení a řízení mateřské školy, spolupráce se zákonnými zástupci, ostatními organizacemi	Autoevaluační zpráva, dotazníky pro pedagogy, pedagogicko provozní porada, dotazníky pro zákonné zástupce	1 x ročně 1 x za 3 roky	Ředitelka MŠ, pedagogové, provozní zaměstnanci, zákonní zástupci
Pedagogické vedení školy	Kvalita pedagogického sboru, personální práce, vedení a řízení školy, spolupráce pedagogů a pedagogických asistentů ve třídách	Analýza současného stavu – vlastní hodnocení školy, hospitace a náslechy	1 x ročně, průběžně	Ředitelka MŠ, pedagogové
Kvalita pedagogického sboru	Odbornost a kvalifikovanost pedagogů, sebevzdělávání, DVPP, realizace vzdělávání	Sebereflexe pedagoga – hodnotící zpráva, sebehodnocení pedagoga – dotazník, hodnocení ředitelkou MŠ, hospitace	1x ročně, 2 x ročně	Ředitelka MŠ, zástupkyně ředitelky, pedagogové, provozní zaměstnanci
Vzdělávání	Vyhodnocení materiálních a psychosociálních podmínek, životosprávy, klima školy, organizace vzdělávání, rovných příležitostí, externí vztahy	Analýza, porada, zápisy z porad, dotazník	1 x ročně, 2 x ročně	Pedagogové, provozní zaměstnanci, zákonní zástupci
Vzdělávací výsledky	Obsah, průběh a výsledky vzdělávání – osvojování klíčových kompetencí, naplňování dílčích cílů a očekávaných výstupů v souvislosti s vyhodnocováním individuálních pokroků, vyhodnocování integrovaných bloků, evaluace TVP	Diagnostika individuálních pokroků, individuální vzdělávací plán, portfolio dítěte, hodnocení TVP, porada, plán pedagogické podpory	Průběžně, 2 x ročně, průběžně po ukončení TVP, 1 x ročně, po 3 měsících	Pedagogové

Oblast	Cíle a kritéria	Nástroje	Časové rozvržení	Zodpovědnost
Podpora dětí při vzdělávání (rovné příležitosti)	Vyhodnocování výsledků vzdělávání v korelaci s doporučením školského poradenského zařízení prostřednictvím IVP, na základě plánu pedagogické podpory	IVP, portfolio dítěte	2 x ročně	Pedagogové